

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....กุนิารายณ์..... จังหวัด.....กาฬสินธุ์.....

ข้อมูล ณ วันที่.....๑๐.....เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนางสีสุพันธ์ อุทรรักษ์.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้
๑๔๖ หมู่ที่ ๒ ตำบลกุดหว้า อำเภอกุนิารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐๘๔๗๙๖๑๗๕๕
- ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๓

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษาประถมศึกษา.....

สถาบันการศึกษา-.....

คณะ/สาขาวิชา-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๕๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๘.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๒.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๒.๑ ข้าวอินทรีย์

๒.๒ หน่อไม้ฝรั่งอินทรีย์

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ การผลิตเชื้อราไตรโครเดอร์มา

๓.๒ การปลูกผักอินทรีย์

๓.๓ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๓.๔ การปลูกข้าวอินทรีย์

๓.๕ การแปรรูปผลผลิตเกษตร

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๔..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต
- การผลิตพืชอินทรีย์
- การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช
- การแปรรูปเพื่อมูลค่าสินค้า

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- เศรษฐกิจพอเพียง
- การจัดทำบัญชีฟาร์ม

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- โมเดลเศรษฐกิจ BCG
- การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การผลิตพืชอินทรีย์ (Organic Crop Production)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการและแนวคิดพื้นฐานของการเกษตรอินทรีย์
๒. เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตพืชอินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
๓. เพื่อเสริมสร้างความรู้ในการจัดการศัตรูพืชและโรคพืชด้วยวิธีธรรมชาติ
๔. เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมในการประกอบอาชีพหรือธุรกิจเกษตรอินทรีย์
๕. เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพดี

บุคคลเป้าหมาย

๑. เกษตรกรและผู้สนใจการเกษตรอินทรีย์
๒. นักเรียนและนักศึกษา
๓. ผู้ประกอบการและผู้สนใจธุรกิจเกษตร
๔. นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เนื้อหาวิชาโดยสรุป

ศึกษาขั้นตอนและเทคนิคในการผลิตพืชอินทรีย์ ตั้งแต่การเตรียมดิน การเลือกพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา จนถึงการเก็บเกี่ยว โดยเน้นการใช้ปัจจัยการผลิตจากธรรมชาติและลดการใช้สารเคมี โดยมีหัวข้อที่สำคัญ ดังนี้

- การเตรียมดินและการบำรุงดิน
- การเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม
- เทคนิคการปลูกพืชอินทรีย์
- การจัดการศัตรูพืชและโรคพืชด้วยวิธีอินทรีย์
- การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว

วิธีการอบรม (เช่นการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ เป็นต้น)

๑. การบรรยายและการสัมมนา (Lecture and Seminar)
 - การบรรยาย: การให้ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการของการผลิตพืชอินทรีย์ การเตรียมดิน การเลือกพันธุ์พืช การดูแลรักษา และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
 - การสัมมนา: การอภิปรายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมการอบรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะได้
๒. การฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง (Hands-on Training)
 - การเตรียมดินและการปลูกพืช: ผู้เรียนจะได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงในแปลงเกษตรอินทรีย์ เรียนรู้วิธีการเตรียมดิน ปลูกพืช และการบำรุงรักษา

- การจัดการศัตรูพืชและโรคพืช: เรียนรู้วิธีการป้องกันและจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีธรรมชาติและไม่ใช่สารเคมี
๓. การเรียนรู้ผ่านการสาธิต (Demonstration)
- การสาธิตวิธีการต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การผลิตปุ๋ยชีวภาพ การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคพืช
๔. การศึกษาดูงาน (Field Trips) พาผู้เรียนไปเยี่ยมชมฟาร์มเกษตรอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเรียนรู้วิธีการทำงานจริงและสร้างแรงบันดาลใจในการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
๕. การติดตามและประเมินผล (Follow-up and Evaluation)
- การติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมอบรม โดยอาจมีการสอบถามและเก็บข้อมูลหลังการอบรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
 - การจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจและประสิทธิผลของการอบรม เพื่อปรับปรุงหลักสูตรในอนาคต

สื่อที่ใช้ในการอบรม

๑. สื่อการสอนทางทฤษฎี

- สไลด์การนำเสนอ (Presentation Slides)
- คู่มือการอบรม (Training Manual)
- วิดิทัศน์และคลิปวิดีโอ (Videos and Clips)

๒. สื่อการฝึกปฏิบัติ

- อุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร การฝึกปฏิบัติจริงในฟาร์มโดยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น จอบ เสียม เครื่องพ่นน้ำ ฯลฯ
- ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ การนำตัวอย่างพืชอินทรีย์ ผลิตภัณฑ์แปรรูป หรือปุ๋ยชีวภาพมาแสดงและให้ผู้เรียนทดลองใช้งาน
- แปลงเกษตรสาธิต การใช้แปลงเกษตรเป็นพื้นที่ฝึกปฏิบัติสำหรับการปลูกพืชอินทรีย์ และการจัดการดิน น้ำ และพืชพันธุ์

๓. สื่อออนไลน์และดิจิทัล

- แนะนำเว็บไซต์ที่มีบทเรียนออนไลน์ หรือวิดีโอที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลเพิ่มเติมได้ทุกที่ทุกเวลา
- แอปพลิเคชันทางการเกษตร การใช้แอปพลิเคชันที่ช่วยในการจัดการฟาร์ม เช่น การวางแผน การปลูก การติดตามสภาพอากาศ และการจัดการศัตรูพืช

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑) การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ

- เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานในการจัดทำแผนระดับจังหวัด
- เข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด
- นำเสนอข้อมูลสถานการณ์การผลิตและปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่

๒) การให้ข้อมูลและความต้องการ

- รวบรวมและนำเสนอข้อมูลความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่
- นำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการผลิตสินค้าเกษตรของชุมชน
- เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

๓) การเป็นตัวแทนเกษตรกรในพื้นที่

- ทำหน้าที่เป็นตัวแทนเกษตรกรในการสื่อสารความต้องการ
- นำประเด็นปัญหาจากเวทีชุมชนมาสู่การประชุมระดับจังหวัด
- เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดนโยบายจากภาครัฐสู่เกษตรกร

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ

๑) การจัดเวทีประชุมเพื่อจัดทำแผน

- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ ศพก. โดยมีการเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน
- วิเคราะห์สถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตรหลักในพื้นที่ร่วมกัน
- ระดมความคิดเห็นเพื่อค้นหาประเด็นปัญหาและความต้องการ
- จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ

๒) การกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

- กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของ ศพก.
- ตั้งเป้าหมายผลิตและผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น
- กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจนและวัดผลได้
- วางแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

๓) การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

- กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่จะดำเนินการ
- ระบุหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- กำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน
- จัดทำแผนงบประมาณและทรัพยากรที่ต้องใช้

๔) การบูรณาการแผนกับหน่วยงานต่างๆ

- นำเสนอแผนต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ
- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการงบประมาณและกิจกรรม
- เชื่อมโยงแผนกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัด
- ปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับนโยบายและงบประมาณที่ได้รับ

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

๑) ฝ่ายเกษตร

- เกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก.
- คณะกรรมการ ศพก.
- เกษตรกรเครือข่าย ศพก.
- เครือข่าย ศพก. ในระดับตำบล/อำเภอ
- สมาชิกแปลงใหญ่ในพื้นที่

๒) หน่วยงานภาครัฐ

- สำนักงานเกษตรอำเภอ
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
- สำนักงานประมงอำเภอ
- สถานีพัฒนาที่ดิน
- โครงการชลประทาน
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร

๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
- เทศบาลตำบล

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

- ต้นทุนสูง ราคาผลผลิตไม่แน่นอน การเกษตรแบบเดิมพึ่งพาปัจจัยการผลิตภายนอก เช่น ปุ๋ยเคมี และสารกำจัดศัตรูพืช ทำให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นทุกปี ขณะที่ราคาผลผลิตขึ้นอยู่กับตลาด บางครั้งขายไม่ได้กำไร

- สุขภาพแย่จากสารเคมี ใช้สารเคมีหนักทำให้เกิดอาการป่วยบ่อย ทั้งผื่นคัน แสบตา และพบเกษตรกรในพื้นที่มีสารพิษตกค้างในร่างกาย
- ดินเสื่อมโทรม ระบบนิเวศเสียสมดุล ดินแข็งเป็นดาน ไม่ดูดซับน้ำ แมลงมีประโยชน์หายไป ต้องใช้ปุ๋ยและยามากขึ้นทุกปี
- เห็นตัวอย่างความสำเร็จจากเกษตรกรที่ใช้หลักวิชาการ ศึกษางานเกษตรกรต้นแบบที่หันมาใช้เทคโนโลยีและระบบนิเวศเกษตร ได้ผลผลิตดี ต้นทุนต่ำ และมีสุขภาพดีขึ้น
- ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐและเครือข่ายเกษตรกร อบรมความรู้จากเกษตรกรอำเภอ ได้รับเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยชีวภาพ และคำแนะนำในการปรับเปลี่ยน
- ต้องการอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืนสำหรับลูกหลาน ไม่อยากให้ลูกหลานต้องเผชิญปัญหาสุขภาพ และหนี้สินจากการเกษตรแบบเดิม อยากสร้างระบบที่พึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นทุกปี ปุ๋ยเคมี ยากำจัดศัตรูพืช และค่าแรงแพงขึ้น ขณะที่ราคาสินค้าเกษตรผันผวน บางครั้งขายไม่ได้กำไร ทำให้เกษตรกรมีหนี้สินสะสม
- ผลกระทบต่อสุขภาพจากสารเคมี การใช้สารเคมีนานๆ ส่งผลให้เกษตรกรป่วยด้วยโรคผิวหนัง ระบบทางเดินหายใจ และพบสารพิษตกค้างในเลือด
- ดินเสื่อมสภาพ ผลผลิตลดลง ดินแข็ง ขาดอินทรีย์วัตถุ ปลุกพืชช้าๆ บนพื้นที่เดิมทำให้โรคและแมลงศัตรูพืชระบาดง่าย
- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยแล้ง น้ำท่วม และอากาศแปรปรวน ทำให้วางแผนการเพาะปลูกยาก การเกษตรแบบเดิมปรับตัวไม่ทัน
- แรงงานเกษตรกรลดลง คนรุ่นใหม่ไม่อยากทำเกษตรแบบเดิมเพราะเหนื่อยและรายได้ไม่แน่นอน ต้องการหาวิธีลดการใช้แรงงานคน
- ตลาดต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ผู้บริโภคหันมาเลือกสินค้าเกษตรอินทรีย์ และปลอดภัย สารพิษ เกษตรกรต้องปรับตัวเพื่อให้ทันความต้องการ
- การแข่งขันสูงจากเกษตรเชิงพาณิชย์ขนาดใหญ่ เกษตรกรรายย่อยต้องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และสร้างจุดขายเพื่อแข่งขันได้

เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ จึงหันมาใช้หลักวิชาการ เช่น การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยชีวภาพ การควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน และนำเทคโนโลยี เช่น โดรนเกษตร แอปพลิเคชันติดตามสภาพอากาศ เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และทำเกษตรอย่างยั่งยืน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้
ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรม
การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช
การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การจัดการดินอย่างยั่งยืน
 - ใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ แทนปุ๋ยเคมี เพื่อฟื้นฟูดินเสื่อมโทรม
 - ปลุกพืชคลุมดิน เช่น ปอเทืองและถั่วลิสง เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและลดการชะล้างหน้าดิน
 - ใช้ พด.๒ ช่วยย่อยสลายตอซัง
- การควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)
 - ใช้กับดักฟีโรโมน ลดการใช้สารเคมี
 - ปลุกพืชสมุนไพรไล่แมลง เช่น ตะไคร้หอม สะเดา
 - ใช้ชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืช เช่น เชื้อราบีวเวอเรีย เชื้อแบคทีเรีย BT
- การแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
 - ใช้โรงอบ-ตากพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อแปรรูปผลผลิตให้เก็บได้นาน
 - พัฒนาแบรนด์สินค้าเกษตรปลอดภัย เช่น ข้าวอินทรีย์ ผักอินทรีย์

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
ขั้นตอนที่ ๑: วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ

- สำรวจปัญหาในพื้นที่ เช่น ดินเสื่อมโทรม น้ำไม่เพียงพอ ศัตรูพืชระบาด
- ระบุความต้องการ เช่น ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต หรือปรับปรุงคุณภาพ
- ตัวอย่าง:
 - ปัญหาดินแข็ง → ต้องปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์
 - ปัญหาขาดแคลนน้ำ → จำเป็นต้องใช้ระบบน้ำอัจฉริยะ

ขั้นตอนที่ ๒: ศึกษาข้อมูลและเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม

- ค้นหาหลักวิชาการและเทคโนโลยีที่แก้ปัญหาได้ เช่น
 - การใช้ ปุ๋ยชีวภาพ แทนปุ๋ยเคมี
 - การติดตั้ง ระบบน้ำหยดอัจฉริยะ
- ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจาก กรมส่งเสริมการเกษตร หรือ มหาวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ ๓: ทดลองใช้ในพื้นที่เล็กก่อน (แปลงทดลอง)

- นำเทคโนโลยีมาทดลองในแปลงขนาดเล็กเพื่อประเมินผล
- ตัวอย่าง:
 - ทดลองใช้ โดรนเกษตร หว่านเมล็ดในพื้นที่ ๑ ไร่ ก่อนขยายไปทั้งแปลง
 - เปรียบเทียบผลผลิตระหว่างการใช้ ปุ๋ยเคมี vs ปุ๋ยอินทรีย์

ขั้นตอนที่ ๔: ปรับปรุงและพัฒนาตามผลการทดลอง

- เก็บข้อมูลผลผลิต ต้นทุน และปัญหาที่พบ
- ปรับวิธีการให้เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น
 - หาก ระบบน้ำหยด อุดตันบ่อย → หาเครื่องกรองน้ำที่ดีขึ้น
 - หาก ชีวภัณฑ์กำจัดแมลง ไม่ได้ผล → เลือกสายพันธุ์จุลินทรีย์ที่เหมาะสมกว่า

ขั้นตอนที่ ๕: ขยายผลสู่การใช้งานจริงทั้งแปลง

- เมื่อทดสอบสำเร็จแล้ว จึงนำไปใช้ในพื้นที่ทั้งหมด

ขั้นตอนที่ ๖: สร้างเครือข่ายและถ่ายทอดความรู้

- จัดอบรมให้เกษตรกรในพื้นที่ผ่าน ฐานเรียนรู้ ศพก.
- แสดงผลสำเร็จเพื่อสร้างแรงจูงใจ เช่น
 - แปลงเปรียบเทียบ ระหว่างเกษตรแบบเดิม vs เกษตรใช้เทคโนโลยี
 - คำนวณต้นทุน-ผลตอบแทน ให้เห็นความคุ้มค่า

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๓.๑) การวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยตามค่าการตรวจดิน

ขั้นตอนการปฏิบัติ:

(๑) เก็บตัวอย่างดินส่งตรวจ

- ใช้เครื่องมือเก็บดิน (soil auger) เก็บดินจากหลายจุดในแปลง (แบบ zig-zag)
- ผสมดินจากจุดต่างๆ ให้เป็นตัวแทนของทั้งแปลง
- ตรวจดินโดยใช้ Soil test kit

(๒) อ่านผลวิเคราะห์ดิน

- ค่าสำคัญ: pH, อินทรีย์วัตถุ, N-P-K, จุลธาตุ
- ตัวอย่างผลตรวจ:
 - pH ๕.๒ (เป็นกรด ต้องปรับด้วยปูนขาว)
 - N ต่ำ ต้องเสริมปุ๋ยไนโตรเจน

(๓) คำนวณสูตรปุ๋ยที่เหมาะสม

- ใช้สูตรคำนวณจากกรมวิชาการเกษตร
- ตัวอย่าง:
 - ถ้าขาดฟอสฟอรัส ใส่มูลไก่แห้ง มีฟอสฟอรัสค่อนข้างสูง
 - ถ้า pH ต่ำ ใส่ปูนมาร์ล ๑ ตัน/ไร่

(๔) เลือกชนิดปุ๋ยและการใส่

- ปุ๋ยอินทรีย์: ใส่ก่อนปลูก ๒-๔ ตัน/ไร่
- ปุ๋ยชีวภาพ: ใช้ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์

๓.๒) การจัดการโรคและแมลงแบบบูรณาการ (IPM)

ขั้นตอนการปฏิบัติ:

(๑) ตรวจสอบสม่ำเสมอ

- ติดตั้งกับดักฟีโรโมนตรวจประชากรแมลง

(๒) วิธีป้องกัน

- ปลุกพืชสมุนไพรรอบแปลง: ตะไคร้หอม, สะเดา
- ใช้สารชีวภัณฑ์:
 - เชื้อราบีวเวอเรีย (ควบคุมเพลี้ย)
 - เชื้อแบคทีเรีย BT (ควบคุมหนอน)

(๓) การรักษาเมื่อพบปัญหา

- แปลงตัวอย่างการรักษา:
 - โรคใบไหม้ในข้าว: ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา
 - หนอนเจาะลำต้น: ใช้แมลงหางหนีบ

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๔.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑)ข้าว.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕.....ไร่-งาน-วา
- ๑.๒)ยางพารา.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕.....ไร่-งาน-วา
- ๑.๓)หน่อไม้ฝรั่ง.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒.....ไร่-งาน-วา
- ๑.๔)พืชผักและไม้ผล.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๖.....ไร่-งาน-วา

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑)ปลานิล.....จำนวน.....๑,๐๐๐..... (หน่วย...ตัว...)
- ๒.๒)ปลาตะเพียน.....จำนวน.....๑,๐๐๐..... (หน่วย...ตัว...)
- ๒.๓)กุ้งฝอย.....จำนวน.....๒..... (หน่วย...บ่อ...)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑)โคเนื้อ.....จำนวน.....๗..... (ตัว)
- ๓.๒)ไก่เนื้อ.....จำนวน.....๕๐..... (ตัว)
- ๓.๓)ไก่ไข่.....จำนวน.....๕๐..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๔.๑)ปุ๋ยอินทรีย์.....จำนวน.....๒..... (หน่วย...ตัน...)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าวอินทรีย์.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ค่าเตรียมดิน.....	เป็นเงิน.....๗๕๐.....บาท/ไร่
๑.๒)ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว.....	เป็นเงิน.....๒๕๐.....บาท/ไร่
๑.๓)ค่าจ้างดำนา.....	เป็นเงิน.....๘๐๐.....บาท/ไร่
๑.๔)ค่าปุ๋ยอินทรีย์.....	เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่
๑.๕)ค่าจ้างเก็บเกี่ยว.....	เป็นเงิน.....๘๐๐.....บาท/ไร่
๑.๖)ค่าขนส่ง.....	เป็นเงิน.....๑๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต๓,๑๕๐.....บาท/ไร่	
รายได้๗,๒๐๐.....บาท/ไร่	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....การจำหน่ายพืชผักอินทรีย์ และไข่ไก่.....
เฉลี่ยรายได้วันละ.....๕๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....การจำหน่ายหน่อไม้ฝรั่ง กุ้งฝอย และไก่เนื้อที่เลี้ยงครบอายุ.....
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๑,๐๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....การจำหน่ายน้ำยาพารา ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตได้ และผลไม้ตามฤดูกาล.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๒๐,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....การจำหน่ายข้าว และโคเนื้อ.....
เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๕๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ต่อตนเอง: มีรายได้หมุนเวียนตลอดปี มีความมั่นคงทางอาหาร ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตเอง มีสุขภาพดีขึ้นจากการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและได้รับการยอมรับเป็นเกษตรกรต้นแบบ

ประโยชน์ต่อเกษตรกรอื่น: เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เป็นแหล่งพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์คุณภาพ และช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการผลิตและการตลาด

ประโยชน์ต่อชุมชน: เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย สร้างงานและกระจายรายได้ ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชน และช่วยรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับการพัฒนาการเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

กิจกรรมภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอภูผินารายณ์ มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้หลายประการ ได้แก่ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ทดแทนการใช้สารเคมี การใช้ระบบน้ำหยดในแปลงพืชผักเพื่อประหยัดน้ำ การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อบำรุงดิน และการใช้สารชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืชแทนสารเคมี นอกจากนี้ยังมีการนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ในระบบสูบน้ำ และการใช้เศษวัสดุเหลือใช้จากฟาร์มมาผลิตแก๊สชีวภาพสำหรับใช้ในครัวเรือน ซึ่งช่วยลดการพึ่งพาพลังงานจากภายนอก

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

กิจกรรมทางการเกษตรใน ศพก. ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้:

- ด้านดิน: การไม่ใช้สารเคมีและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ช่วยฟื้นฟูโครงสร้างดิน เพิ่มจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ และลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน
- ด้านน้ำ: ระบบการจัดการน้ำแบบครบวงจรในพื้นที่ ทั้งการกักเก็บ การหมุนเวียนใช้น้ำ และการบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีธรรมชาติ ช่วยให้มีน้ำสะอาดใช้ตลอดปีโดยไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำสาธารณะ
- ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ: การทำเกษตรแบบผสมผสานและการไม่ใช้สารเคมีช่วยเพิ่มความหลากหลายของพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ในแปลงเกษตร เกิดระบบนิเวศที่สมดุล มีแมลงศัตรูธรรมชาติช่วยควบคุมศัตรูพืช
- ด้านภูมิอากาศ: การปลูกไม้ยืนต้นและการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรอย่างเหมาะสมช่วยลดคาร์บอนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็นส่วนหนึ่งในการบรรเทาปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า: การผลิตอาหารในพื้นที่ ทำให้ลดการขนส่งจากภายนอกและลดการใช้พลังงาน ขณะที่ระบบเกษตรหมุนเวียนช่วยลดของเสียจนเกือบเป็นศูนย์ (Zero Waste Agriculture)

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศพก. อำเภอภูผินารายณ์ มีการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในชุมชนอย่างครบถ้วน ทั้งข้อมูลด้านสภาพภูมิประเทศ สภาพดิน แหล่งน้ำ ภูมิอากาศ และข้อมูลพื้นฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ชนิดพืชที่ปลูก พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ฤดูกาลเพาะปลูก และปัญหาที่พบในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมข้อมูลเกษตรกรในชุมชน ทั้งจำนวนครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ทำการเกษตร และรายได้จากการเกษตร เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

มีการจัดตั้งฐานการเรียนรู้ด้านการเกษตรแบบครบวงจร โดยมีฐานเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ การผลิตข้าวอินทรีย์ การปลูกพืชผักอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยมีการให้บริการเป็นจุดอบรมและศึกษาดูงานแก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป มีการต้อนรับคณะศึกษาดูงานเฉลี่ย ๑๐๐ คนต่อเดือน รวมผู้เข้าอบรมและศึกษาดูงานกว่า ๑,๒๐๐ คนต่อปี นอกจากนี้ยังมีการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ทั้งในและนอกพื้นที่ เฉลี่ย ๒ ครั้งต่อเดือน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในชุมชน โดยมีการรับปรึกษาปัญหาด้านการเกษตรทั้งทางตรงและผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น กลุ่มไลน์ของเกษตรกรในชุมชน โดยเฉพาะปัญหาเร่งด่วน เช่น การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช เราสามารถช่วยเหลือเกษตรกรในการวินิจฉัยปัญหาและแนะนำวิธีการแก้ไขที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นจุดรับเรื่องร้องเรียนด้านการเกษตรในพื้นที่ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงที

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรในชุมชน โดยมีการจัดทำแผ่นพับให้ความรู้ และเอกสารวิชาการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการจัดทำเพจเฟซบุ๊กและกลุ่มไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร รวมถึงข้อมูลด้านราคาผลผลิต นโยบายภาครัฐ และเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ ให้แก่เกษตรกรในชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและทันท่วงที

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

มีช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้หลากหลายรูปแบบ ทั้งการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำแปลงสาธิต การจัดกิจกรรมเยี่ยมชมฟาร์ม และการจัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้ทั้งในรูปแบบเอกสารและสื่อออนไลน์ นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบในชุมชน โดยคัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจและมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นเกษตรกรต้นแบบในแต่ละด้าน เพื่อเป็นตัวอย่างและขยายผลความรู้ไปสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ ในชุมชน จากการดำเนินงานที่ผ่านมา มีเกษตรกรในชุมชนนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติและประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นเกษตรผสมผสาน การลดการใช้สารเคมีและหันมาใช้สารชีวภัณฑ์ และการรวมกลุ่มในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ทั้งสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานประมงอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่ เช่น โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัย โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เช่น โรงเรียน และมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ในการจัดกิจกรรมสร้างการเรียนรู้ด้านการเกษตรให้แก่เยาวชน

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในฐานะประธานคณะกรรมการ ศพก. ได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยมีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำทุกไตรมาสเพื่อวางแผนการดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนในการพัฒนาศูนย์ฯ และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเป็นตัวแทนของเกษตรกรในชุมชนในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของเกษตรกรไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) นับเป็นบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตรของชุมชน ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานนี้เกิดจาก:

- การได้เป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรในพื้นที่
- การเห็นผลสำเร็จเมื่อเกษตรกรในชุมชนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน
- การมีส่วนร่วมในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและชุมชนโดยรวม

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ประธานคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ
- คณะกรรมการ ศพก. ระดับจังหวัด
- ประธานแปลงใหญ่นาข้าว ศพก. กุดหว้า
- ประธานวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าว ศพก. กุดหว้า
- ประธานศูนย์ข้าวชุมชนตำบลกุดหว้า
- หมอดินอาสาตำบลกุดหว้า
- ครูบัญชี
- Q อาสา
- ชาวนาอาสา
- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การดำเนินงาน ศพก. เกี่ยวข้องกับการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในหลายด้าน:

- การสละเวลาส่วนตัวเพื่อให้ความรู้แก่ผู้มาศึกษาดูงาน
- การเปิดพื้นที่ในฟาร์มหรือแปลงเกษตรของตนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สาธารณะ
- การแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และเทคนิคการเกษตรโดยไม่ปิดบัง
- การลงทุนส่วนตัวในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
- การอุทิศตนในการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรให้แก่ชุมชน

ความเป็นผู้นำและจิตอาสาที่ไม่เพียงช่วยขับเคลื่อนงาน ศพก. แต่ยังสร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรายอื่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

"เกษตรกรพอเพียง เลี้ยงชีวิตอย่างยั่งยืน"

- การยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต
- การวางแผนการผลิตที่สมดุลและสอดคล้องกับธรรมชาติ
- การคำนึงถึงความยั่งยืนมากกว่าผลกำไรระยะสั้น

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- เกษตรอำเภอกุฉินารายณ์
- นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลกุศุดหัว
- เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอกุฉินารายณ์
- เกษตรกรต้นแบบ ศพก.อำเภอกุฉินารายณ์
- ผู้นำชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- กระบวนการถอดบทเรียนประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ดังนี้:
 - การประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกรต้นแบบ
 - การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับเกษตรกรต้นแบบ
 - การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริง ณ แปลงเรียนรู้ของเกษตรกร
 - การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปการถอดบทเรียน
- เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์, แบบบันทึกข้อมูล, เครื่องบันทึกเสียง, กล้องถ่ายภาพ/วิดีโอ และแบบฟอร์มรายงานการถอดบทเรียน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

■ ปัญหา/อุปสรรค:

- ข้อมูลบางส่วนไม่เป็นระบบหรือไม่ได้จัดเก็บอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้องใช้เวลาในการรวบรวม
- เวลาการดำเนินงานจำกัด จึงต้องมีการนัดหมายล่วงหน้าอย่างชัดเจนกับผู้มีส่วนร่วม
- เกษตรกรไม่คุ้นชินกับการอธิบายองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ต้องใช้เทคนิคตั้งคำถามเพื่อกระตุ้น

■ ข้อเสนอแนะ:

- ควรมีการเตรียมการและเก็บรวบรวมข้อมูลล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เช่น การทำแฟ้มข้อมูลศูนย์
- ส่งเสริมให้เกษตรกรต้นแบบได้รับการพัฒนาในเรื่องของการถ่ายทอดองค์ความรู้ เช่น การพูดต่อที่ชุมชน
- จัดทำคู่มือแนวทางการถอดบทเรียน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการดำเนินการในพื้นที่อื่น ๆ

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ภาพที่ ๒ แผนผังแปลง ศพก. อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

นางสิสุพิน อุกรัทธนีย
เกษตรกรต้นแบบ

ศพก.
อำเภอภูจินารายณ์
ตำบลลุดหว้า

เกี่ยวกับศพก.

การผลิตพืชแบบอินทรีย์

พื้นที่ทำการเกษตร	25 ไร่
ปลูกข้าว	5 ไร่
พืชผักและไม้ผล	6 ไร่
หมูป่า	2 ไร่
ยางพารา	6 ไร่
โคกหนอง นา	3 ไร่
สวนป่า	1 ไร่
สระน้ำ	1 ไร่
บ้าน/คอกสัตว์	2 งาน
ศาลาเรียนรู้	2 งาน

ติดต่อศพก.ภูจินารายณ์

☎ 084-7961755

📍 ศพก.ลุดหว้าเกษตรอินทรีย์
ปลอดภัยสารพิษ ปลอดภัยสารเคมี

📍 501 ม.13 ต.ลุดหว้า
อ.ภูจินารายณ์
จ.กาฬสินธุ์

สถานีเรียนรู้

เรียนรู้แบบเห็นของจริง

1. การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา

2. การปลูกผักอินทรีย์

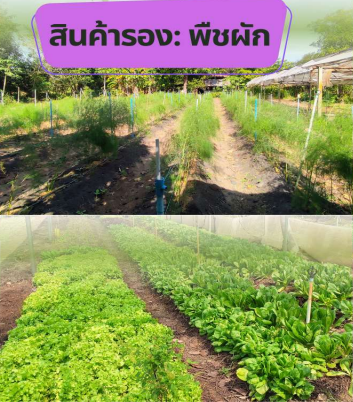

มีการปลูกพืชแบบผสมผสานหมุนเวียนตามฤดูกาล เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มแหล่งศัตรูธรรมชาติตัดวงจรชีวิตแมลงศัตรูพืช และไม่พึ่งพาสารเคมีของโรคแมลง และแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

สินค้าหลัก: ข้าว

สินค้ารอง: พืชผัก

3. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

4. การผลิตข้าวอินทรีย์

5. การแปรรูปผลผลิตเกษตร

ภาพที่ ๓ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ศพก. อำเภอภูจินารายณ์

ภาพที่ ๔ ผลผลิตทางการเกษตรของ ศพก. อำเภอกุฉินารายณ์

ติดต่อสอบถามข้อมูล

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูพานารายณ์
สำนักงานเกษตรอำเภอภูพานารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โทร. 043-019305

ภาพที่ ๕ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ ศพก. อำเภอภูพานารายณ์